

De Tsjechische Em-Jo Flip is een van de eerste Jestherzonen in de wereld en heeft met grootmoeder Delta Astrea een Nederlandse achtergrond. Zijn fokker Josef Němec wist op een bijzondere manier een van de weinige privébedrijven van Tsjechië op te bouwen.

Josef Němec: 'Canadese nazaten herken je aan de lange koppen'

werk van de koeien', verklaart de Tsjechische veehouder.

Verwaarloosde koeien

Het verhaal achter het bedrijf Mlečna Farma van Josef Němec leest als een jongensboek. Het is een van de weinige private melkveebedrijven van Tsjechië met een nog korte, maar bijzondere geschiedenis. Tot 1992 werkte Josef Němec in een plaatselijk hotel. Hij en zijn vrouw droomden er dikwijls van dat ze ooit zelf een boerderij zouden kunnen bezitten. Hij molk enkele geiten en bij de bruiloft bracht zijn vrouw een Fleckviehkoel mee.

De beginjaren negentig waren roerige tijden vanwege de liberalisering van Tsje-

chië. Een van Tsjechisch meest moderne, vooruitstrevende landbouwcoöperaties overleefde de liberalisatie niet en ging begin 1992 failliet. 'De landbouwcoöperatie JZD Slušovice uit de gelijknamige plaats was in heel Tsjechië bekend vanwege de moderne landbouwtechnieken die er werden gebruikt', vertelt Němec. De overheid stimuleerde het duizenden hectare tellende coöperatieve bedrijf om zich te ontwikkelen tot het voorbeeldonderneming van Tsjechië. Het fokken van renpaarden en een grote drafbaan maakten het bedrijf bekend bij het brede pu-

bliek. Ook de 1200-koppige melkveestapel moest als schoolvoorbeeld dienen. Bij de start van het bedrijf waren dieren uit de vooraanstaande koefamilies vanuit Noord-Amerika gekocht. 'Op het moment dat in 1992 bekend werd dat het bedrijf failliet was, ben ik gaan kijken. Het was er vreselijk.' Onderdelen van het bedrijf waren verkocht en het grootste deel van de veestapel was geslacht. De resterende 200 koeien en het jongvee waren sterk verwaarloosd. 'Ik ben naar de voorzitter van de coöperatie gegaan en heb gevraagd of ik de veestapel kon kopen. De koeien zagen er niet uit, maar ik wist dat het met de genetica wel goed zat.'

Het gesprek met de voorzitter kreeg een positief vervolg en de volgende dag kwam hij persoonlijk poolshoogte nemen of de geitenstal van Němec goed genoeg was voor zijn koeien. 'Aan de voorzitter heb ik veel te danken', vertelt Němec. 'Hij wilde graag dat de koeien een goede plek kregen in plaats van dat ze geslacht zouden worden.' Němec's inzet werd beloond: de voorzitter schonk de koeien gratis.

Delta Astrea

Het is een bijzonder verhaal en Němec glimlacht schouderophalend. 'Mijn vrouw dacht ook dat ik gek geworden was. Van de ene op de andere dag moesten we ineens tweehonderd dieren verzorgen.' Němec breidde zijn stal zo snel en goedkoop mogelijk uit en met de grootst mo-

Němec werkt met bekende koefamilies, zoals deze Glenwoodhalfzus Macy-L Mascot Jeff

melijk vanuit Nederland. 'Mijn eerste doel was de productie verhogen', legt hij uit. Hij kocht embryo's van hoge-indexkoeien zoals Tesamo Jabot en Delta Astrea, de volle zuster van Delta Lava. De twee Lord Lilydochters uit Delta Astrea brachten veel succes. Op de nationale show in Praag 2000 werd een van hen, koe nummer 0322381648, kampioene bij de jonge koeien. ET-sessies met Convincer leverden de nieuwe generatie stiermoeders op. Zelf werd de Lord Lilydochter moeder van een van 's werelds eerste Jestherzonen, EM-Jo

van deze zussen, Em-Jo Halibut, werd als proefstier in vijf verschillende landen ingezet', vertelt Němec. Afgelopen jaar vertrokken er in totaal van alle koeien 25 stiertjes naar verschillende KI-organisaties, met name in Tsjechië en buurland Slowakije.

Kantine en concoursen

Němec: 'We fokten eerst op productieverhoging, maar nu richten we ons op koeien die minimaal 50.000 kilogram melk in hun leven kunnen produceren.' De jaarproductie van de 80 melkkoeien schommelt rond de 10.700 kg met 4,20% vet en 3,38% eiwit. Hij noemt beenproblemen een punt van zorg en daarom past hij weidgang toe. Daarnaast krijgt voeding volop aandacht. 'Vooral voldoende structuur is belangrijk voor de gezondheid van de koe. We zijn daarom dit jaar begonnen met de teelt van luzerne.'

Op dit moment staat het huidige quotum van ruim 900.000 kg melk een verdere bedrijfsontwikkeling in de weg. Maar Němec is geen man van stilzitten en hij verbouwd recent een vervallen schuur om tot een fraaie kantine compleet met bar en open haard. 'Mijn dochter werkt succesvol met paarden en het is de bedoeling dat we hier concoursen gaan organiseren. Mijn zoon helpt me steeds meer met de koeien en misschien bouwen we ooit nog een nieuwe stal. Maar dat moet hij dan maar aangeven, vooralsnog zijn mijn dromen uitgekomen.'

Jaap van der Knaap

Dromen worden waar

Voormalig ober Josef Němec succesvol met exclusieve veestapel failliet staatsbedrijf

Ze zijn een zeldzaamheid in Tsjechië: grazende koeien. 'We zijn een uitzondering', weet Josef Němec uit het plaatsje Záběštní Lhota in het oosten van Tsjechië als hij tevreden over zijn grazende koppel koeien uitkijkt. 'We hebben met tachtig koeien voor Tsjechische begrippen een kleine veestapel en onze eenvoudige stal is minder geschikt om koeien lang binnen te houden. In de standweide van drie hectare kunnen de koeien het hele jaar naar buiten. Het meeste voer nemen ze op in de stal, maar we vinden weidgang belangrijk voor de gezondheid en het been-

gelijke zorg van hem, zijn vrouw en een medewerker knapten de meeste dieren weer op. 'Binnen een jaar produceerden de eersten al weer negenduizend kilogram melk. Je herkent de nakomelingen van de oorspronkelijke Canadese koeien nu nog steeds. Het zijn de dieren met de grootste, langste koppen.' Němec fokte verder met de veestapel waarvan bloedlijnen onder meer terugvoeren naar het bekende Canadese fokbedrijf Hannover Hill. Hij kreeg de smaak van fokkerij te pakken en startte met de aankoop van embryo's, in eerste instantie voorna-

Flip CV, die getest werd bij KI-organisatie Genoservis. 'We hebben succes gehad met de Nederlandse stieren Lord Lily en Addison, maar de nakomelingen van Webster en Herald vielen vervolgens niet mee. We oriënteren ons nu meer op Noord-Amerikaanse stieren', en Němec noemt de stieren Titanic, Freelance, Marmax, Potter, Murphy en Goldwyn. Er wordt nog steeds geïnvesteerd in internationale koefamilies. Met trots toont Němec twee volle Bellwood Marshallzussen uit de populaire Amerikaanse koe Ever-Green View Elsa (v. Aaron). 'De broer

Bijna 11.000 kg per koe gemiddeld in een eenvoudige stal